

Stop de verkwisting van ons menselijk kapitaal!

2010/46
30 06 2010

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

België en Vlaanderen hebben nagenoeg geen natuurlijke rijkdommen en dus zijn mensen onze echte rijkdom. Onze welvaart stoelt op ondernemerschap, werkkraft, creativiteit en innovatie. Wie dat besef confronteert met het nieuws van de voorbije week, heeft er alweer serieuze kopzorgen bij.

Marc De Vos
Director Itinera Institute

Eerst berekende het Planbureau dat de hele Belgische economie achterop hinkt in productiviteitsgroei in vergelijking met onze buurlanden. Productiviteit is de economische vertaling van innovatie. Minder productiviteitsgroei betekent dus dat ons economisch weefsel atrofieert. Daarna kwam de zoveelste pijnlijke studie over schoolverlating zonder diploma; het lot van bijna 15procent van de Vlaamse scholieren. Als klap op de vuurpijl kwam de studiedienst van de Vlaamse regering met de melding dat vergrijzing achteruitgang voor Vlaanderen in de komende decennia onafwendbaar maakt, tenzij we de resultaten van de twee andere

studies ombuigen: meer productiviteit en meer inzetbaar talent.

Het is toch verbazend hoezeer we falen in de voor ons existentiële prioriteit van het menselijk kapitaal. Kijk naar de immigratie, die door de vergrijzing van de autochtone bevolking een hoofdadere van demografische vernieuwing is geworden. Terwijl België historisch hoge immigratiecijfers kent, missen we hiervoor een strategische visie over controle en selectie. De integratie van migranten in de samenleving en in de economie is voor belangrijke deelgroepen totaal mislukt. Onze grote steden zijn het toneel van etter-

ende getto's. Desondanks bleef het thema van migratie en integratie nagenoeg onbesproken in de recente kiescampagne.

De achterstelling van kwetsbare groepen in het onderwijs is schrijnend. Ons schoolsysteem is één van de meest egalitaire en democratische op de planeet. Maar wat een hefboom van opwaartse sociale mobiliteit zou

moeten zijn, bereikt te vaak juist het omgekeerde. De oorzaak is collectief en structureel. Er zijn niet

alleen de afvallers of bissers. Er is ook het "watervalstelsel" dat leerlingen te snel richting vooral ondergewaardeerde beroepen duwt. Er is de ongeremde studiekeuze, met een vrijblijvende massaproductie van diploma's, ongeacht de arbeidsperspectieven. Bedrijfsstages die de brug naar werk kunnen slaan, blijven onderontwikkeld. Bijna nergens ter wereld is de kloof tussen de studentendroom van ondernemerschap bij de instroom in het onderwijs en het gebrek aan ondernemerschap bij de uitstroom groter. En dan heb ik het nog niet over de ron-

duit beschamende onderwijsprestaties in Wallonië.

Na onderwijs komt arbeidsmarkt, met alweer een zelfde patroon van verspilling. We kennen een feitelijke apartheid tussen arbeiders en bedienden. We investeren te weinig in vorming en dus in doorgroeien tijdens de loopbaan. Werknemers zitten te lang bij dezelfde werkgever en hypotheekers zo hun carrière. Tijdens de piekjaren van het leven werken velen te veel, om als oudere ofwel te weinig te werken, ofwel vervroegd te worden afgeschreven. Anderzijds zitten honderdduizenden vast in werkloosheid of in bodembanen.

De situatie is effectief schrijnend. Maar precies daarom biedt ze ook hoop. Ze betekent immers dat België een reservoir van onbenut en onderbenut potentieel heeft. Maar om dat reservoir daadwerkelijk aan te boren, zullen dogma's moeten sneuvelen. In de 21ste eeuw kunnen we geen open economie zijn zonder een duidelijk en assertief migratie- en integratiebeleid, gekoppeld aan daadkrachtige justitie en ordehandhaving. Onderwijs moet beter doen en dat vergt ook meer

“

Het is verbazend hoezeer we falen in de voor ons existentiële prioriteit van het menselijk kapitaal. Maar dat betekent ook dat België een reservoir van onbenut en onderbenut potentieel heeft.

”

persoonlijke verantwoordelijkheid: bij ouders, bij leerlingen, bij leerkrachten en bij scholen.

Op de arbeidsmarkt moeten we ophouden met loopgravendiscussies en eindelijk bevallen van een modern loopbaanmodel om anders, gevarieerder en langer te werken. Overheid, werkgevers en werknemers samen zullen daarin elk een nieuwe rol moeten spelen. De klok van de demografie tikt onheilspellend. We kunnen ons de stuitende verkwisting van mensen en talenten gewoon niet langer veroorloven.

Marc De Vos
Directeur Itinera Institute
Hoofddocent UGent

*Verscheen als column in Knack van
30/06/2010*

Voor duurzame economische groei
en sociale bescherming.